єгерський обхід, чим контролюється навантаження на угіддя та робить неможливим винищення основних видів.

Таким чином, у мисливському господарстві Мелітопольської районної організації УТМР реалізується в основному екологічне управління мисливською фауною.

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК БІОРІЗНОМАНІТТЯ НА ТЕРИТОРІЇ СТАРО-БЕРДЯНСЬКОГО ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Антіпов Данило Вячеславович

студент спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Федюшко Марина Петрівна

к.с-г.н., доц. кафедри екологічної безпеки та раціонального природокористування Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Біологічне різноманіття України охороняється як національне надбання. Збереження та невиснажливе використання біорізноманіття є невід'ємною умовою сталого розвитку держави та одним із пріоритетних напрямів екологічної політики. Збереження біорізноманіття на видовому рівні означає збереження окремих видів у природних умовах їх існування.

Основними засобами для збереження біорізноманіття на популяційно-видовому рівні є: підтримка природного стану популяцій, попередження розповсюдження хвороб, шкідників і паразитів серед видів природної флори та фауни; збереження внутрішньо - популяційного генетичного різноманіття природних популяцій, у тому числі збереження та відтворення генофонду; збереження мисливських тварин і природних рослинних ресурсів або відновлення чисельності та ареалів природних популяцій; збереження видів рослин, грибів і тварин, у тому числі занесених до Червоної книги України та міжнародних переліків рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення.

Головні загрози біорізноманіттю пов'язані сьогодні з діяльністю людини. Вони полягають у знищенні природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), у глобальній зміні клімату, екологічно-незбалансованій експлуатації видів людиною, поширенні чужорідних видів, розповсюдженні хвороб, тощо.

Старо-Бердянське лісництво являє собою штучно створений ліс, тому його відносять до антропогенних лісокультурних ландшафтів. Масивний Старо-Бердянський ліс є зеленим оазисом серед посушливого приазовського степу. Антропогенний за походженням, він не став ізольованим від навколишнього середовища, а відразу після закладки

вступив в тісний взаємообмін речовиною і енергією з суміжними натуральними комплексами. По його межі відбувається природне співіснування і взаємодія лісу зі степом, водними об'єктами.

Лісництво має статус заказника загальнодержавного значення з 28 жовтня 1974 року. Старо-Бердянське лісництво входить до складу територіальних рекреаційних лісокультурних систем Північно-Західного Приазов'я, які є резервом для розвитку рекреаційної діяльності у степовій зоні України. Лісові біогеоценози з їх екологічними властивостями складають основу для формування і розвитку біорізноманіття лісівництва. Визначення екологічного стану лісових територій має важливе значення для оптимізації та ефективного використання території та розвитку біорізноманіття.

Основними породами дерев Старо-Бердянського лісництва є: гледичія звичайна, дуб звичайний, акація біла. Крім того, налічуються культури сосни звичайної та кримської, в невеликій кількості американський польовий клен та клен гостролистий, береза, а також деякі інші породи: ялівець віргінський, спірея середня. У домішці зростають в'яз граболистий, черемшина вірджинська, софора японська, маклюра жовтогаряча, троянда індійська, бархат амурський, форзиція, айлант, акація плакуча, а також 14 різновидів верби. Із кущів – жовта акація, скумпія, клен татарський, на галявинах – терен.

Серед лісових насаджень лісництва переважають посадки 2-го та 3-го класів бонітету. У заплавах річок домінують насадження 1-го класу бонітету. Більша частина насаджень має повноту 0,7 – 0,8. Площа насаджень з повнотою 0,5 незначна. За типами екологічної структури у Старо-Бердянському лісі переважають насадження тіньової та напівтіньової структури. Частина насаджень освітленої структури займає незначну площу.

Санітарний стан лісів лісництва в даний час слід вважати задовільним, про що свідчить об'єм сухостійного та пошкодженого лісу. В минулому ревізійному періоді спалахів масового розмноження шкідників лісу не спостерігалося.

З хвороб лісу найбільше поширення мало всихання стовбурів листяних порід. З метою покращення санітарного стану в цих насадженнях запроектовані господарські заходи. З лісозахисних робіт лісовпорядкуванням проектується щорічне поточне лісопатологічне обстеження на площі 1604,4 га, ґрунтові розкопки на зараження личинками пластинчастовусих та наземні винищувальні засоби боротьби зі шкідниками та хворобами лісу за необхідністю.

З тварин тут мешкають лосі, сарни, вивірки, куниці, борсуки, кабани, зайці, лисиці. З птахів – сова вухата, омелюхи, снігурі, королик жовтоголовий - найменший птах нашої країни. Проте тепер чимало птахів тут уже не трапляються: сова, кібчик, сокіл-балабан, канюк звичайний, орел степовий, лунь степовий. Це результат екологічної кризи.

На території Старо-Бердянського лісництва заборонено мисливство, тож можна сміливо казати, що стан фауни є задовільній. Заборона мисливства дала підстави вільно розвиватись і розмножуватись тваринам, збагачувати біорізноманіття лісництва.

Аналіз діяльності господарства за попередні роки показав, що його працівники доклали значних зусиль для поліпшення та підтримання сучасного стану лісівництва. Про це свідчать заходи, направлені на збагачення фауни та флори, покращання умов існування тварин завдяки впровадженню цілого комплексу біотехнічних заходів, охорони угідь, санітарних рубок, тощо.

ГЕОГРАФІЧНА ТА ГЕНЕТИЧНА СТРУКТУРА ГНІЗДОВОЇ АВІАФАУНИ М. ВІЛЬНЯНСЬК

Борисов Віталій Валерійович
ас. Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

За період проведених досліджень орнітофауни в термін з 27.10.17 по 18.05.18 рр. було виявлено 27 видів птахів на досліджуваних ділянках в м. Вільнянськ. Зокрема серед них 10479 особин належали до середземноморського типу орнітофауни, 4680 особин до європейського, та до транспалеарктичного типів – 3888 особин. Всі вони належали до різних географічних типів фауни. При чому їх кількісний склад проведених обліків за представниками орнітофауни дещо відрізнявся в біотопах приватного сектору, північної частин (парку Ювілейного з прилеглим кладовищем), центральної частини (масиви високоповерхівок та інших міських урболандшафтів) та південних районів (парк Шевченка з привокзальною територією).

Найбільш значною групою серед них виявилися птахи середземноморського типу, (пернаті представники цього виду домінували в північному біотопі 24,19 % – 2535 особин, кварталах приватної забудови 35,2 % - 3689 особин та центральної частини міста 30,18 % – 3163 особини). Зростання чисельності середземноморського типу пояснюється збільшенням кількості польового горобця та сизих голубів, скупченнями і прольотами їх зграй над дахами будинків або в інші зони міста. Друге місце по чисельності займають птахи європейської авіафауни, (приватний сектор 39,2 % - 1835 особин, північна частина міста 26,68 % – 1249 особин, центр 22,43 % – 1050 особин).

Серед представників цієї авіафауни домінує синиця велика і блакитна, а також горлиці (полюбляють лінії ЛЕП та збираються як зграями так і поодинці на землі). Третє місце в цих зонах посідає транспалеарктичний тип (в приватному секторі зафіксовано 33,07 % – 1286 особин, на півночі 19,78 % – 769 особин, центр 10,7% – 416 особин), переважно за рахунок граків та сірих ворон (що пролітають на різних